

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného **S., a.s., M.**, proti povinnému **Ing. J. P., CSc.**, bývajúcemu v N., správcovi konkurznej podstaty úpadcu A. a.s., S., zastúpenému JUDr. F. B., advokátom v N., **o vymoženie 99,58 € (3 000,-- Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 7 Er 401/2006, o dovolaní povinného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. januára 2008 sp.zn. 5 CoE 95/2007 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Nitre z 31. januára 2008 sp.zn. 5 CoE 95/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra uznesením z 20. februára 2007 č.k. 7 Er 401/2006-16, Ex 2014/06, vyhovel námietkam povinného proti exekúcii, keď ich považoval za dôvodné. Poukázal na to, že súdny exekútor označil v upovedomení o začatí exekúcie ako povinného Ing. P., teda fyzickú osobu, ktorá nemá pasívnu vecnú exekučnú legitimáciu, pretože exekučný titul zaväzuje k povinnosti úpadcu, na tom nič nemení to, že označenie povinného v exekučnom titule korešponduje s označením úpadcu pri vyhlásení konkurzu. Aj za predpokladu, že by sa súdny exekútor domnieval, že označením len fyzickej osoby vedie exekúciu proti pasívne legitimovanému povinnému, exekúciu viesť nemôže, pretože to vylučuje ustanovenie § 14 ods. 1 písm.e/ zák. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní.

Krajský súd v Nitre uznesením z 31. januára 2008 sp.zn. 5 CoE 95/2007 uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že námietky povinného proti exekúcii zamietol a oprávnenému nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Mal za to, že správca konkurznej podstaty je osobitným procesným subjektom, ktorý má samostatné postavenie vo vzťahu k účastníkom konkurzného konania. Správca konkurznej podstaty nie je teda ani zástupcom

úpadcu, hoci disponuje takmer všetkými jeho dispozičnými oprávneniami ani zástupcom konkurzných veriteľov, i keď svojou činnosťou koná v ich záujme. Správca konkurznej podstaty však aj napriek uvedeným skutočnostiam môže mať postavenie účastníka konania. Prvým prípadom, kedy sa správca konkurznej podstaty stáva účastníkom konkurzného konania je uplatňovanie jeho vlastných pohľadávok proti podstate. V takom prípade ide o pohľadávky odmeny, a pohľadávky úhrady vynaložených nákladov v rámci konkurzného konania. Druhým prípadom, kedy sa správca konkurznej podstaty stáva účastníkom konkurzného konania je jeho vystupovanie v sporoch, ktoré súvisia so samotným konkurzom, alebo v tzv. incidenčných sporoch. V tomto druhom prípade správca konkurznej podstaty v uvedených sporoch vystupuje namiesto úpadcu, pričom má procesnú legitimáciu v zmysle § 19 Občianskeho súdneho poriadku. V ďalšom citoval § 14 ods. 1 písm.e/ zák. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní a podľa ktorého vyhlásenie konkurzu má (okrem iného) ten účinok, že pre pohľadávku proti úpadcovi nemožno nariadiť výkon rozhodnutia, viesť výkon rozhodnutia ani vykonávať exekúciu na majetok patriaci do podstaty ani nadobudnúť na ňom právo na oddelené uspokojenie (§ 28), pričom v danej veci sa oprávnený domáha priamo proti správcovi konkurznej podstaty úpadcu vymoženie sumy 3 000,-- Sk na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu a tak túto odvolací súd nepovažoval za pohľadávku proti podstate úpadcu, ale za pohľadávku oprávneného priamo proti správcovi konkurznej podstaty úpadcu, ktorý je procesne pasívne legitimovaným účastníkom tohto exekučného konania. Odvolací súd úspešnému oprávnenému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie povinný, keď namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.). Poukázal na to, že pohľadávky proti podstate síce možno uspokojiť kedykoľvek v priebehu konkurzného konania, ale táto možnosť neznamená, že by sa jej splnenia bolo možné domáhať aj prostredníctvom exekúcie. Hoci nemožnosť nariadenia či vedenia výkonu rozhodnutia alebo vykonávania exekúcie na majetok patriaci do podstaty sa podľa výslovnej zákonnej úpravy ustanovenia § 14 ods. 1 písm.e/ zák. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní týka len pohľadávok proti úpadcovi (a teda nie pohľadávok proti podstate) z obsahu uvedenej právnej úpravy je zrejmé, že v čase vyhlásenia konkurzu ešte existencia akejkoľvek pohľadávky proti podstate neprichádza do úvahy. Bolo by preto aj v rozpore s účelom právnej úpravy konkurzu a vyrovnania, ak by správcu konkurznej podstaty bolo možné exekúčne donútiť k uspokojeniu takej pohľadávky, ktorá vznikla až po vyhlásení konkurzu. Tým by

došlo aj k zníženiu majetku tvoriaceho konkurznú podstatu a to na úkor skorších veriteľov, ktorí svoju pohľadávku v konkurze riadne prihlásili. Žiadal uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Oprávnený navrhol dovolanie povinného ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 239 ods. 1 písm.a/ O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal uznesenie odvolacieho súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 241 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie povinného je dôvodné.

Z ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 1 písm.a/ O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 241 ods. 1 O.s.p.).

Z obsahu dovolania povinného vyplýva, že tento ako dovolací dôvod uplatňuje ustanovenie § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p., t.j. nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

Nesprávnym právnym posúdením veci je v zmysle § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p. omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O mylnú aplikáciu právnych predpisov ide

vtedy, ak súd použil iný právny predpis ako mal správne použiť, alebo aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. O prípad nesprávneho výkladu správne použitého právneho predpisu v prejednávanej veci ide.

Podľa § 14 ods. 1 zák. č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“) vyhlásenie konkurzu má (okrem iných účinkov) i tie účinky, že podľa písm.a/ vety prvej cit. ustanovenia oprávnenie nakladať s majetkom podstaty ako aj výkon práv a povinností, ktoré súvisia s nakladaním s majetkom podstaty, prechádzajú na správcu a podľa písm.c/ cit. ustanovenia súdne a iné konania podľa osobitného predpisu (okrem iných i konania podľa Občianskeho súdneho poriadku a Exekučného poriadku – pozn. dovolacieho súdu), ktoré sa týkajú majetku patriaceho do podstaty, alebo konania o nárokoch, ktoré majú byť uspokojené z tohto majetku, možno začať na návrh správcu alebo podaním návrhu proti správcovi.

Podľa § 31 ods. 1 písm.f/ zákona o konkurze a vyrovnaní v priebehu konkurzného konania možno uspokojiť kedykoľvek pohľadávky proti podstate.

Podľa § 31 ods. 3 písm.a/ zákona o konkurze a vyrovnaní pohľadávkami proti podstate sú pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu a sú splatné v priebehu konkurzu.

Trovy konaní vyvolaných konkurzom ako pohľadávky proti podstate sa uspokojujú v poradí uvedenom v § 31 ods. 6 písm.h/ zákona o konkurze a vyrovnaní.

Z citovaných častí ustanovenia § 14 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní potom vyplýva, že v čase po vyhlásení konkurzu síce úpadca nestráca spôsobilosť mať práva a povinnosti podľa hmotného práva ani spôsobilosť byť účastníkom konania, či procesnú spôsobilosť podľa procesného práva, avšak tieto jeho spôsobilosti sú obmedzené právnou úpravou, ktorá určité oprávnenia aj povinnosti v rámci hmotného i procesného práva prenáša na inú osobu a to na správcu konkurznej podstaty. Preto je to len správca, ktorý môže po vyhlásení konkurzu účinne nakladať s majetkom patriacim do konkurznej podstaty a je to tiež len on, kto môže po vyhlásení konkurzu viesť namiesto úpadcu aktívne i pasívne súdne spory týkajúce sa majetku buď priamo patriaceho do podstaty alebo takých nárokov, ktoré sú čo i len potenciálne spôsobilé podstatu určitým spôsobom zaťažiť (teda spory, v ktorých nebyť vyhláseného konkurzu by ako žalobca alebo žalovaný vystupoval priamo úpadca).

Z konštrukcie zákona o konkurze a vyrovnaní najmä právnej úpravy konkurznej podstaty (§ 6) je zrejmé, že konkurznú podstatu tvorí nielen majetok úpadcu reálne vlastnený v čase vyhlásenia konkurzu, ale i taký majetok, ktorý v tomto čase existuje ešte len v potenciálnej rovine (napr. majetkové právo, o ktorého existenciu môže byť vedený spor), alebo bude nadobudnutý až počas konkurzu (teda v čase po vyhlásení konkurzu, kedy spravidla takéto navýšenie podstaty je závislé na aktivite správcu konkurznej podstaty). Z logiky tejto právnej úpravy a najmä zo samotnej zákonom ustanovenej povinnosti správcu konkurznej podstaty zúčastňovať sa namiesto úpadcu konaní uvedených v § 14 ods. 1 písm.c/ zákona o konkurze a vyrovnaní potom vyplýva, že tak ako sa môže konkurzná podstata vedením prípadného súdneho sporu začatého po vyhlásení konkurzu zvýšiť (napr. prisúdením náhrady trov konania úspešnému správcovi konkurznej podstaty), rovnako sa môže i znížiť (napr. takým spôsobom, ako v prejednávanej veci, kedy v dôsledku uloženia povinnosti správcovi konkurznej podstaty neúspešnému v spore zaplatiť náhradu trov konania druhej strane sporu, tu vznikne pohľadávka proti podstate, ktorá majetok patriaci do podstaty znižuje). Zákon o konkurze a vyrovnaní síce rozlišuje pojmy pohľadávka proti úpadcovi a pohľadávka proti podstate (najmä § 14 ods. 1 písm.e/ a § 31 ods. 3 písm.a/ zákona o konkurze a vyrovnaní) nebolo však jeho úmyslom zaviesť i tretiu skupinu pohľadávok, ktorými by mali byť pohľadávky proti správcovi. Správca konkurznej podstaty totiž v konkurze nevystupuje ako súkromná osoba, ale jeho úlohou je zásadne zabezpečiť uspokojenie nárokov veriteľov pohľadávok z konkurznej podstaty spôsobom predpokladaným zákonom. Základným rozlišujúcim kritériom medzi pohľadávkami proti úpadcovi a pohľadávkami proti podstate je časť vzniku príslušnej pohľadávky. Pohľadávkou proti úpadcovi je totiž každá pohľadávka vzniknutá pred vyhlásením konkurzu, kým naopak pohľadávkou proti podstate je nielen pohľadávka splatná v priebehu konkurzu ale súčasne taká, ktorá vznikla až po vyhlásení konkurzu. Práve z tohto dôvodu i prípadné pohľadávky prisúdené (a teda formálne smerujúce) voči osobe správcu konkurznej podstaty po vyhlásení konkurzu sú pohľadávkami proti podstate.

Pohľadávky proti podstate síce možno uspokojiť kedykoľvek v priebehu konkurzného konania, ale táto možnosť neznamená to, že by sa jej splnenia bolo možné domáhať aj prostredníctvom exekúcie. Hoci nemožnosť nariadenia, či vedenia výkonu rozhodnutia alebo vykonávania exekúcie na majetok patriaci do podstaty sa podľa výslovnej zákonnej úpravy ustanovenia § 14 ods. 1 písm.e/ zákona o konkurze a vyrovnaní týka len pohľadávok proti úpadcovi (a teda nie pohľadávok proti podstate) z obsahu uvedenej právnej úpravy je zrejmé,

že v čase vyhlásenia konkurzu ešte existencia akejkoľvek pohľadávky proti podstate neprichádza do úvahy. Bolo by preto aj v rozpore s účelom právnej úpravy konkurzu a vyrovnania ak by správcu konkurznej podstaty bolo možné exekučne donútiť k uspokojeniu takej pohľadávky, ktorá vznikla až po vyhlásení konkurzu. Tým by došlo aj k zníženiu majetku tvoriaceho konkurznú podstatu a to na úkor skorších veriteľov, ktorí svoje pohľadávky v konkurze riadne prihlásili. Z uvedeného preto treba vyvodíť, že na majetok patriaci do konkurznej podstaty nemožno vykonávať exekúciu vôbec, teda ani pre pohľadávku proti podstate (vzniknutú uložením povinnosti správcovi konkurznej podstaty v konaní začatom po vyhlásení konkurzu). Z uvedeného právneho názoru Najvyšší súd Slovenskej republiky vychádzal aj v iných skutkovo totožných konaniach vedených na tomto súde (viď napr. rozsudok z 27. apríla 2006 sp.zn. 4 M Cdo 21/2005, rozsudok z 31. júla 2008 sp.zn. 4 M Cdo 12/2007).

Z vyššie uvedeného vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a bol teda daný dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.

Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie odvolacieho súdu v zmysle § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. februára 2010

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová